

טבילת כלים בזמננו

הרב אליהו רייזמאן

בן א מ"ו פ"ו מהל' י"ט
הל' ה' טו"ע ח"מ סי'
תקון סוף טו:
בב ב מ"ו שם הלכה י'
מגן לאוין ע"ה טו"ע:
א"ח סמן תקון סוף קד:
בב ג מ"ו פ"ב מהל'
שם הלכה טו טו"ע:
א"ח סמן שלט סוף ד:
ד מ"ו פ"ג מהל' ח סמן
לאוין סה:
א"ח מ"ו שם פ"ו הלכה
ב טו טו"ע א"ח סי'
שם סוף א':
א"ח מ"ו פ"ו מהל' י"ט
טוב הלכה ה' טו"ע:
א"ח סמן תקון סוף קד:
א"ח מ"ו פ"ב מהל' שם
הלכה ח סמן לאוין סה:
סה:
א"ח מ"ו י"ט וקנה שם
טו"ע א"ח סמן שטו
סוף ח:
א"ח טו פ"ד מהל'
י"ט הלכה ח:

ליקוטי רש"י

המבשר בשבת. אסור
שנתו לרננו הוא כהמן
מנשילין (וי"ט דף לו)
אלו הן משום שנת של
מנוח וכן מנשילין
מנומנין ומעשרות דמנוח
ממקח וניטון דגדו.
המבשר בשבת
בשונג יאב"ט. הוא ענינו
זנו כיום וא"ל להמנין עד
הערב כגון שיעשו דהא
דאמרינן ענינא לערב
כדי שיעשו ליה ליה
לר"מ אלף הינה לעבד
ישראל אסורא חנוך
לזכור חובצא דלא נמטייה
הנאה מאסורא אלף
בשונג לא. במזיד. לזכור
אסורא לא אלף טו מיום
עד שחשבו ונמני שיעשו
ומכילה זו כיום טעמיה
מנוח דלא נמטייה הנאה
מאסורא הוא וני סה
לאורחא כנדי שיעשו לא
מני לו הנאה מנייה ואידי
דקנה רישא מדייה
לשמשעין רוחא להחיה
מנא נמי סיפא מדייה
וחילין טו. נקטינן.
מקורת מאנומני מננב
מנומניו ועיובין ה' דיה
האמרינן.

רבינו הגנאל

ת"ש מי שהניח עירובי
תבשילין היה זה אופה
ומבשל ומטמין ואם רצה
לאכול עירובי השראת
בירו אכלו עד שיהיה אפה
ועד שלא יבשל ועד שלא
המנין היה זה לא יאפה
ולא יבשל ולא יטמין ולא
אחרים אופין ומבשילין
לו אכל מבשל לירוש'
ואם הותר הותר לשבת
ובלבד שלא יערים ואם
הערים אסור. ודוחה רב
אשר ואמר אחרת וכן
בעירובי טפי מבידו.
רב נחמן בר יצחק
אמר אה מתי' להנני'
היא אילבא אביש' (תנן)
[דתינא] אין אופין א"כ
עירובי פת ואין מבשילין
א"כ עירובי מבשילין כו'
ובה"א מניח אדם עירובי
תבשילין ועושה בו כל
צרכו כלומר אופה
ומבשל ומטמין את
החמין.
ואתנין
למפשטא בעינין מן
המעשר לשבת במזיד
לא יאכל. כלומר הנה זה עבר ועישר וקנה לא יאכל ש"מ עבר ואפה נמי לא יאכל. ודחינן התם לענין שבת משום
דאפשי ליה להתענג בפי' אחריו. וכן בענין המבשיל כליו במזיד בשבת לא ישמש בהן. ודחינן שאני התם דאיה
ליה ליה לישאל כלים ולהשתמש בהן. וכן המבשל בשבת במזיד לא יאכל הנה קנסינן ליה אם עבר
ובישל הדתינן אסורא דשבת שאני: מתני' בישא' ב' תבשילין ובה"א מבשיל אחד ומודין בישא' דגו וביצה ששילין שהן
ב' תבשילין. (אכלו או שאבדו) דלא כי האי תנא דתינא אריש' לא נחלקו בין שמיא וביה הלל על ב'
תבשילין שברין כו'. אמר רבא הלכתא כהנא דידן ואילבא דבית הלל דאמר תבשיל אחד. אכלו או שאבדו לא יאכל ש"מ עבר ואפה נמי לא יאכל. ודחינן התם לענין שבת משום
זו גומר. חל יום טוב להיות אחר השבת ומבשילין כלים מלפני השבת ואדם בשבת. כלים ולא בני חסיה ניהו בשבת מאי טעמא דלא מטבילין להו. אמר רבא אפילו מי שיש לו בור בחצרו גורנין שלא יטבילין לכליו בחצרו גזרה
שנא

ובלבד ש"א יערים. פרש"י בשתי קדרות שאמר אני לרין
להזמין אורחים או יצאו לי אורחים אלף נקדרה אחת
מותר להערים ולהרבות דהא חזינן לעיל דאפי' מיום טוב ולחצרו
שרי צדק ואם תאמר מאי שנא מההיא דרז' אלף^ט דמערים ומלח
גרמא גרמא וי"ל דשאי התם דהוי
עוד אולין ועלמא ומשום שמתח
יום טוב הכירו דלא ללו הכי חיש
שנא יסריה הבשר וממנע ולא שמיט
אלף הכא מיירי צבשול דחמור וגם
היה יכול לעשות תקנה על ידי עירובי
תבשילין מנעוד יום:

ע"ה מה נחלקו ע"ה דג וביצה שעליו
שביש אומרים שני תבשילין.
ודג וביצה שעליו אינו תשוב אלף
תבשיל אחד וצ"ה אומרים תבשיל
אחד כלומר תבשיל אחד כי האי גוונא
כגון דג וביצה שעליו תשוב שני
תבשילין וקשה דלישנא לא משמע הכי
לכן נראה לי דגרס אפכא^ט צ"ש
אומרים תבשיל אחד פירוש דג וביצה
שעליו אינו תשוב אלף תבשיל אחד
ולרין עוד תבשיל אחר וצ"ה הלל
אומרים שני תבשילין פירוש דג וביצה
שעליו תשוב שני תבשילין:

אמר רבא הלכתא כתנא דידן
ואילבא דב"ה. פירש רש"י
ואליבא דצ"ה הלל דקאמר תבשיל
אחד ואר"מ דלאפיה לרין לערב גם
צפת ואינו יכול לאפות על ערוב
תבשיל (א) אחד דהא קיימא לן כרבי
אליעזר דאמר אין אופין אלף על
לזכור חובצא דלא נמטייה
הנאה מאסורא אלף על המנוח
לעקף מייתי סתמא דגמ' כוחיה
מנע^ט. צ"ש פרקין דקאמר ותנא
מייתי לה מנכא והא דקאמר צ"ה
לעיל מניח אדם ערוב תבשיל אחד
ועושה בו כל צרכו קאי אמאי דקאמר
צ"ה שמיא אין טומנין את החמין
אלף אם כן היו לו חמין טומנין מנעוד
יום וכו' וצדרי דאפי' צלשנה תבשילין
אין קאי לכל אחד ואחד כנגדו
ועל זה קא מיירי צ"ה ואמרי דעל
תבשיל אחד עושה בו כל צרכו כלומר
כל מיני תבשילין כגון חמין וכיוצא
והא דקאמר^ט אפי' לא שנו אלף תבשיל
אחד^ט אלף פת לא היינו עורבין היכה
דאינו רוצה לאפות אלף אם היה
רוצה לאפות היה לרין צ"ה ולא
ניהיר להר"ר יצחק חדא דמכל הני
משמע דלא לרין אלף תבשיל אחד
לכל דבר צ"ה לאפות צ"ה לצבל ומה
שנביא הש"ס לעיל דר' אליעזר לאו
משום דלהלכתא כותיה אלף אסתמכתא
עלמא מייתי על עירובי תבשילין
אלף דרבי אליעזר קיימא לן כרבי יהושע
לגבי דרבי אליעזר משום דרבי אליעזר

שמותי הוא^ט ורבי יהושע פליג עליה כירושלמי^ט ואמר אופין ומנשילין
על המנוח ומ"מ אורי' לא מלאני לבי לעצור על דברי דודי
ורין שני תבשילין פת ותבשיל וכן עמא דרב^ט.

דאפי' צבשנת שרו צבחדס וצגמרמא מפרש מאי טעמא דכלים אסורים: ושיוין שמישקין את המים. מי שיש לו מים יפין לשמות
ונטמאו ממלא מהן כלי אפן ונתנס צמקוה ללל אוכל ומשקה אלף למים ולא צמורת טעילה אלף צמורת זריעה כדלמרינן צפסקים
אצבייהו וטהרו ואין עוד טהרה צמקוה ללל אוכל ומשקה אלף למים ולא צמורת טעילה אלף צמורת זריעה כדלמרינן צפסקים
צפרק כל עשה (דף ל:): אב"ט מטיבילין. צמורת מפרש שאין טומנין אומן ככלי עץ טמא הלרין טעילה להשיקין בו כדי
להעלות טעילה לכלי אבז השקת המים: ומטיבילין מוגב לגב. ציט טו"ט: ומחבורה לחבורה. צמורת^ט מפרש לה: ומטיבילין מוגב לגב.
ועצירו

ואי איתא. לעבר ואפס מותר מכלי מנא לתקנתא קא מהדר נמי
נמי הך תקנתא צדדי הך דמקנה קמנו: תקנתא דהותרא. העשויה
לאחר צבשול לצורך (ב) לומר עוד אני לרין
להזמין אורחים ויבשל תבשילין אחרים ויחמירם לצבת אלף נקדרה
אחת אם ירצה לצבשול הא למר דאפי'
לחול שרו כלעיל^ט. ממלחא אפי'
קדרה צדדי ורע"פ שאינה צריכה
אלף לתמיכה אחת: ואם הערים
אבוד. לאכול דלחמור רצנן צהא
מלחא^ט שלף לעקור תורת עירובי ולא
דמי להערמה^ט דרז' אלף צר הצבה
דמנא גרמא גרמא דלחין עבד חזקלין^ט
וואי משום טרמח הא עדיפא דלמא^ט
חסק שלף יסריה הבשר וממנע ולא
שמיט וקס"ד הוא הדין לעבר ואפס:
שאני הערמה כו'. לעולם עבר ואפס
מותר להערים אינה רחיה ללחן
דשאני הערמה ממוזד דליכא למימר
דלחמור צה רצנן צהערמה טפי ממוזד
דלחן מוזד רשע הוא לעצור על
דברי חכמים ואין אחרים למדים
הימנו והוא עצמו משיס אל לבו וצד
הלכן לא מעקרא תורת עירובי אלף
מערים צבור לעשות צימח הלרין
לא ישיצ"ה אל לבו לחזור בו ואחריכ
למדין הימנו והעקרא תורת עירובי
הלכן קנסוהו רצנן: ואלו דקתני
אם הערים אסור: חנניה היא.
דשמעינן ליה דמחמיר צעירוצי
תבשילין ואליבא דצ"ה שמיא: במזיד
א"א יאב"ט^ט. שעבר על השצות דאין
מנשיחין מרומות ומעשרות ציו"ט^ט
אלמא לחמור רצנן צמילתייהו ואפי'
גבי עונג צבת: דאית ליה פירי
אחריו. לצבת: המטבילין כיון.
צמקוה שיש לו בחצרו ועבר אדרצנן
דלמרי צמתימין^ט מנשיחין כלים מלפני
הצבת דנראה כמתקן^ט: ישתמש בהן.
בו ציט: אפשר בשא"ה. לשאל כלים
מחצרו ולהשתמש: אסורא דשבת.
צבול צבת מחצות מלחכות הוא
ואיסור סקילה הוא הלכן קנסוהו
רצנן למזיד אלף עבר ואפס ציט^ט טו"ט
לצבת אסורא לרננו הוא לעצור:
לצת מה נחלקו ע"ה דג וביצה שעליו
שבת שמיא אומרים שני תבשילין.
לרין וזה כצבשיל אחד שמחזור בו
וצטיל לגביה: וב"ה אומרים. לוי
תבשיל אחד כו': ושיוין שאם פרפר
ביצה. מנושלת ונתן לתוכו לחבורה
קאי שקן שני תבשילין: שרשק.
מיננ"ר צלנו: קפצויות. כתי פורי"ש
צלנו: כתנא דידן. דמתי' דקתני
צ"ה שרו תבשילין אחד: אם התחיל
בעיפתו. לתקנה ולאפסיה ע"י עירובי:
מתני' מטבילין את הכל. כל הלרין

טעילה צ"ה אדם צ"ה כלים: מלפני השבת. דק"ל צר"ה (דף טו): מידי
אדם לטהר את עצמו צרגל דכתיב וצנצלם לא תגעו (ויקרא יא) ומקיים
לה צרגל הלכן יטעיל מערב צבת דאסור להטעיל צבת וצו"ט:
ובית הל"ה אומרים כו'. והא דנקט צבת רצותא לשמעתינן צ"ה^ט
ועצירו

טוב לשבת: [1] בכת"י רבותא קמ"ט בית הל"ה: [2] צ"ל ומבשילי (דפודי רש"י). ובכת"י: [3] בכת"י ליתא
כל הדבור, וצריך להגיה [ברש"י] ומטיבילין מוגב לגב ומחבורה לחבורה כיו"ט. כגמרא מפרש גה: (דף טו) וצ"ל לא
ידעינן פירושו של הגמרא (דק"ט), ועיין צ"ל ח"כ"מ: [4] שם ליתא חיבת "אחוד" (ברש"י לה: יוסף): [5] וכה'
בראשונים, ובדפוס, ורש"י: [6] וכה' בכת"י חיבת י"ט, וכה' ברש"י שבר"י ובדפוס:

הנהגות וציונים
[א] בראשונים ובתוס'
ד"ה אמר רג"י ואין
טומנין את החמין אלא
אם כן היו לו, וחיבת לו
כ"ה ג"כ לקמן כב ע"א
(דק"ט יעב"ץ): [3] צ"ל
תישן, ויניי' תוספות
גיטין נו ע"א ד"ה
המבשר וכו' הניחו
בתימה דפרין ברישא
מהאיא דהמבשר והיא
שניה שם בסוף
(גליין): [ג] בכת"י
דאמור רבנן בדי' שלא
(וכ"ה ברש"י שבר"י):
[ד] בכת"י לא ישיבו:
[ה] בכת"י נוסף בו
[ו] בכת"י מיום
טוב לשבת: [ז] בכת"י רבותא קמ"ט בית הל"ה: [ח] צ"ל ומבשילי (דפודי רש"י). ובכת"י: [ט] בכת"י ליתא
כל הדבור, וצריך להגיה [ברש"י] ומטיבילין מוגב לגב ומחבורה לחבורה כיו"ט. כגמרא מפרש גה: (דף טו) וצ"ל לא
ידעינן פירושו של הגמרא (דק"ט), ועיין צ"ל ח"כ"מ: [4] שם ליתא חיבת "אחוד" (ברש"י לה: יוסף): [5] וכה'
בראשונים, ובדפוס, ורש"י: [6] וכה' בכת"י חיבת י"ט, וכה' ברש"י שבר"י ובדפוס:

הנהגות וציונים
[א] בראשונים ובתוס'
ד"ה אמר רג"י ואין
טומנין את החמין אלא
אם כן היו לו, וחיבת לו
כ"ה ג"כ לקמן כב ע"א
(דק"ט יעב"ץ): [3] צ"ל
תישן, ויניי' תוספות
גיטין נו ע"א ד"ה
המבשר וכו' הניחו
בתימה דפרין ברישא
מהאיא דהמבשר והיא
שניה שם בסוף
(גליין): [ג] בכת"י
דאמור רבנן בדי' שלא
(וכ"ה ברש"י שבר"י):
[ד] בכת"י לא ישיבו:
[ה] בכת"י נוסף בו
[ו] בכת"י מיום

הנהגות וציונים
[א] בראשונים ובתוס'
ד"ה אמר רג"י ואין
טומנין את החמין אלא
אם כן היו לו, וחיבת לו
כ"ה ג"כ לקמן כב ע"א
(דק"ט יעב"ץ): [3] צ"ל
תישן, ויניי' תוספות
גיטין נו ע"א ד"ה
המבשר וכו' הניחו
בתימה דפרין ברישא
מהאיא דהמבשר והיא
שניה שם בסוף
(גליין): [ג] בכת"י
דאמור רבנן בדי' שלא
(וכ"ה ברש"י שבר"י):
[ד] בכת"י לא ישיבו:
[ה] בכת"י נוסף בו
[ו] בכת"י מיום

הנהגות וציונים
[א] בראשונים ובתוס'
ד"ה אמר רג"י ואין
טומנין את החמין אלא
אם כן היו לו, וחיבת לו
כ"ה ג"כ לקמן כב ע"א
(דק"ט יעב"ץ): [3] צ"ל
תישן, ויניי' תוספות
גיטין נו ע"א ד"ה
המבשר וכו' הניחו
בתימה דפרין ברישא
מהאיא דהמבשר והיא
שניה שם בסוף
(גליין): [ג] בכת"י
דאמור רבנן בדי' שלא
(וכ"ה ברש"י שבר"י):
[ד] בכת"י לא ישיבו:
[ה] בכת"י נוסף בו
[ו] בכת"י מיום

רבינו

יום טוב פרק שני ביצה

אשר

[דף יז ע"א - יז ע"ב]

בזתני' חל להיות אחר השבת צית שמאי אומרים מטבילין את הכל מלפני השבת. וצית הלל אומרים כלים לפני השבת ואדם צשבת: **גבוי'** דכולי עלמא כלים צשבת לא מאי טעמא. והציא הרב אלפס טעמא דרב יוסף דאמר (דף יח.) משום סחיטה. וטעמא דרב ציצי דאמר גזירה שמא ישהא. ושציק טעמא דרבה דאמר גזירה שמא יעצירו ארבע אמות צרשות הרצים וטעמא דרבא משום דנראה כמתקן. ותמהני למה האריך לפרש משנה זו מה שייך טבילת כלים האידנא. [ב] ועוד לפי הטעמים שכתב מותר להטביל כלים חדשים ציום טוב. [ג] הלכך נראה

[מ] דטעמא דרבה עיקר דהלכתא כוותיה לגבי דרב יוסף. [ג] וכן מלינו זה הטעם גבי שופר ולולב ומגילה (ר"ה כט:) וכן רבא צתראה הוא. [ם] ומאלו שני הטעמים אסור להטביל כלים חדשים ציום טוב * :

הגדה"ה

מסכת

מרדכי

ביצה

[דף סז ע"א - כא ע"ב]

[דף יח ע"א] **אבא** לא מטבילין בו'. ° מי ששכח ולא הטביל כלי מע"ש ומעיו"ט יתן הכלי לעובד כוכבים צמתנה ויחזור וישאלנו ממנו וה"ל כשואל מן העובד כוכבים דאמר פ"ה דמס' ע"ז דא"ל טבילה: [לשון רי"ף ופלוגמא דר"י

יורה דעה קב קנא הלכות הכשר בליים

ס"ס קנ"ח כר"י נדה צעי כוונה ה"ה הכא לא עלתה להן טבילה עכ"ד וקשה דהא הרשב"א פסק כר' יוחנן גבי נדה ומציאו צ"י ס"ס קנ"ח אלא עיקר טעמו של הרשב"א הוא לטבילה דהכא שאני כמו שהביא בס"ס זה דצריזי למחלק כן וכ"כ בת"ה ס"ס קנ"ו דאפילו מ"ד

גבי נדה צעי כוונה מאן לימא לן דהך טבילה צכלי לאינה מטומאה לטהרה ואינה אוקרת מה שצא לתוכה קודם הטבילה ואינה אלא גזירת הכתוב מנ"ל דצעי כוונה עכ"ל וכן נראה דעת הרב שסתם כאן כדצרי המחבר (ולקמן ס"ס קנ"ח גבי נדה פסק דלצריך טבילה אחרת) וכן גד"מ פסק סתם כדצרי המחבר ועוד דמדלח כתב בסעיף י"ד גבי קטן דלצריך ללמדו שיכוין לטהר כמו שהביא גד"מ בשם ת"ה אלמא דס"ל כמסקנת ת"ה שם דצטבילה דהכא לא צעי כוונה וכל היכא דלא צעי כוונה א"צ ללמדו כלל כדמוכח נמי בתוס' פ"ק דמולין דף י"ב ריש ע"ב וכן מחלק בעט"ו בין טבילה נדה לטבילה דהכא ע"ש ולפ"ו אם נפלו כלים למים קודם טבילה א"צ טבילה כמ"ש בתשובת מהר"ם דלא הכח"ח שדחה דצריזי מהא דס"ל דצעי כוונה דכבר נתבאר דליתא: **כב.** יתננו

עושה שפיר דמי ומוה מיירי תשובה לרמב"ן שזכרתי. כן נלע"ד: (יח) יתננו לעובד כוכבים במתנה בו. נ"ל דהאי מיקונא אינו אלא לפי שעה דהיינו לאותו שצת או צחול כל זמן שאין לו מקוה אבל לאחר השצת או שידמנן לו מקוה כיון שישתקע עולמית ציד ישראל ודאי הוי כלקוח צידו ולא עדיף וממשן עובד כוכבים ציד ישראל ודעתו לשקוע דלצריך טבילה ותו דגבי טלית שאולה מנינו ג"כ שפטורה מניזית כל ל' יום ואח"כ חייב דנראה כשלו ע"כ ה"ג נראה דלצריך טבילה אחר שאפשר לו לטבול אפי' בצרכה אבל כיון שאין זה מפורש בפוסקים יש ליזהר שיטביל כלי אחר עמו משום חשש ספק צרכה:

מז כי אם שכח ולא הטביל בלי מערב שבת או מערב יום טוב (יח) כפי יתננו לעובד כוכבים במתנה (טו) ואחר כך ישאלנו ממנו ומותר להשתמש בו:

הגה וכן יעשה אפילו צחול צמקוס שאין לו (כז) מקוה (ב"י) [כז] ואם עבר והשתמש בכלי צלא טבילה לא נאסר מה ששתמש בו ויטבולנו עוד (טור והפוסקים):

קנא סדר הכשר בליים הנקנים מן העובד כוכבים. וכו' וד' סעיפים:

א * הלוקח בליים ישנים מן העובד כוכבים בדרך שנשתמש בהן העובד כוכבים כך הוא הכשרן לפיכך הלוקח בלי תשמיש ישנים שנשתמש בהם בצונן כגון * כוסות וצלוחיות וכו' וצא בהן מדיחן וצריך לשפשפן היטב במים בשעת הרחה כדי להסיר ולמורק האיסור שעל גביהן [א] * ואחר כך שומפן במים * ומטבילין והם מותרים:

הגה [כז] יש מקומות שנהגו היתר לשום יין בכלים שנסריהם מדבוקים בחלב משום (א) שטבע היין לצרות מן החלב והחלב נקטש ועומד בעצמו ואינו נוגע כלל ביין (ריב"ש סימן קמ"ט):

ב ד לקח מהם בליים שנשתמש בהם בחמין [כז] בין שהם (ב) של מתכה ודו או של עין או (ה) אבן * מגעילין (ג) ואחר כך מטבילין אם הם של מתכת והם מותרים י ואם הטבילין (א) ואחר כך הגעילין מותרים ד [כז] ז ויש אומרים (ד) שצריך ה לחזור (ה) ולהטבילין:

הגה דין כלי עצם עיין בהלכות פסח סימן תנ"א. 1 [כז] אין להגעיל סוס כלי (ב) כל זמן שהוא בן (ג) יומו (טור) [כז] ואין להשתמש בנמי עלתה לו הגעלה שהרי נתן טעם צר נתן טעם דהיתרא הוא ואפי' צקערה של צצר ציורה חולצת ושניהם בן יומו פסק הטור בשם הרא"ש

להשתמש בו אלא זונן יכול להטבילו ולהשתמש בו זונן וכשרתה אח"כ דמלצריך טבילה שנית דשאני הכא שמתחלה לא היה דעתו להשתמש בו אלא זונן ולזונן סגי ליה בטבילה וכיון שמתחלה צהיתר טבולו שוב א"צ טבילה שנית עכ"ל. ונראה דהיכא שטבולו אדעתא לאכול בו חמין כיון דלצריך לחזור ולהטבילין להי"א א"כ אפילו זונן אסור לאכול בו צלא טבילה וכן משמע לכאורה דצצרי הרא"ש והטור: ה. לחזור ולהטבילין. ונראה ליש לחזור ולהטבילין צלא צרכה וע"ל סימן ק"כ: ו. אין להגעיל בו.

ביאור הגר"א

הוא ככלי חרס וליתא דאמרינן שם ע"ד ב' גת של אבן כו' ושל עין כו' ושל חרס כו' כירה אלמא אין דינם ככ"ח וקל הוא משל עין ובספ"ה דכלים חרור של אבן ושל מתכת כו' כירה כו' ואיסורו שוה לטומאה כמ"ש בסוף ע"ז ע"ה ונדה ס"ה ודכרן כו' (ועמ"ש רבינו בא"ה כו' מ"ג סי' ט"ח): [כז] וי"א כו'. כמ"ש מגעילין ומטבילין וכן בכלום. וסברא הראשונה ס"ל דל"ד והמירא ליה נקט בראשון ועוד משום בדיחין ורואה מנ"ש בובחים צ"ג (א) נדה מוזין עליה כו' ואמרינן שם סכין שפה כו' אע"ג דעדיין צריכה הגעלה ובת"ה כתב ולכתחלה צריך קודם להגעילין ולכתחלה קאמר מגעילין ומטבילין וכמ"ש תבירו באש ואח"כ ושהר דו"ש מגעילין ואח"כ כו' ואם כו': [כז] אין כו'. תוס' ע"א ד"ה מנאן ושאר מקומות ועבא"ה סי' תנ"ב: [כז] ואין להשתמש בו. ונראה בעלמא דנש"ל מותר ואין בהו משום מבטל איסור לכתחלה שאין מתכוין לבטל:

באר היטב

צעינן כונה כלל וכן אם הטבילום ישראל אחר שלא מדעת צעלים עלתה להם טבילה) ט"ו ומטעם זה גם טבילה על ידי עובד כוכבים מניין דיעבד אבל לכתחלה לא משום צרכה דלא כז"ה דפסק דלא עלתה לו טבילה דמיא נדה ס"ס קנ"ח דהכא שאני ולפ"ו אם נפלו כלים למים קודם טבילתן שוב א"צ טבילה ש"ך מיהו כתיב עט"ו דמתחלה לא יטבול ע"י עובד כוכבים לזכר ל' א"ך יצרך על מה שטבול

לחמיר: [מ] ואם עבר בו. תוס' שם ד"ה וכולן כו' ואף לסברא שכתבו מיהו כו' היינו למי"ד נט"פ אסור וכ"מ בגמ' שם דקאמר תני דא כו' ולא משני מידי על טבילה וצ"ל או כסברא ראשונה דל"ד קתני ולא פריך אלא מהגעלה וליבון או כסברא האחרונה ואף שברא"ש שם בתחלת דבריו משמע דל"ד דבריייתא אחרונה לא קאי אלא מהגעלה וליבון פשטא דגמ' לא משמע כן אלא כתב אלא לרווחא דמילתא:

קנא [א] ואח"כ שומפן כו'. עב"ה"ג ור"ל דאמר שם מוריקת כו' מוריקה ושטיפה בצונן רח"ל בבוס של איסור להכשירו דומיא דכלים דמיירי בגוהו ולא כפירש"י שם והוא כוס הרב"ל ומוריקה ושטיפה בצונן: [ב] יש כו'. ואף לכתחלה מותר כמ"ש בפי"ה (ק"ז ב') צורר כו' ובלבד כו': [ג] בין כו'. ברייתא שם מגעילין ומטבילין ומפורש בתורה: [ד] או כו'. רי"ף ורוא"ש בפי"ה כ"ש דלא כרי"ה גאון שכתב דשל אבן

קנא א. כוסות וציצודיות כו'. ע"ל ס"ה בהג"ה ועיין צא"ח ס"י תנ"א סכ"ה: ב. ומטבילין. דוקא כלי מתכת צריך טבילה כללעיל סימן ק"כ ולקמן ס"ב: ג. מוגעילין כו'. וכתב הטור כ"ל היא הגעלה יספסף הכלי היטב כדי להעציר החלודה שבו ואח"כ מגעילין כו' ועיין צא"ח סימן תנ"א ס"ג וס"ה: ד. וי"א כו'. דה"ל כטובל ושרך צידו וכי' העט"ו ואם לא ירעה להשתמש בו אלא זונן יכול להטבילו ולהשתמש בו זונן וכשרתה אח"כ דמלצריך טבילה שנית דשאני הכא שמתחלה לא היה דעתו להשתמש בו אלא זונן ולזונן סגי ליה בטבילה וכיון שמתחלה צהיתר טבולו שוב א"צ טבילה שנית עכ"ל. ונראה דהיכא שטבולו אדעתא לאכול בו חמין כיון דלצריך לחזור ולהטבילין להי"א א"כ אפילו זונן אסור לאכול בו צלא טבילה וכן משמע לכאורה דצצרי הרא"ש והטור: ה. לחזור ולהטבילין. ונראה ליש לחזור ולהטבילין צלא צרכה וע"ל סימן ק"כ: ו. אין להגעיל בו.

ע"ל ס"ה בהג"ה ועיין צא"ח ס"י תנ"א סכ"ה: ב. ומטבילין. דוקא כלי מתכת צריך טבילה כללעיל סימן ק"כ ולקמן ס"ב: ג. מוגעילין כו'. וכתב הטור כ"ל היא הגעלה יספסף הכלי היטב כדי להעציר החלודה שבו ואח"כ מגעילין כו' ועיין צא"ח סימן תנ"א ס"ג וס"ה: ד. וי"א כו'. דה"ל כטובל ושרך צידו וכי' העט"ו ואם לא ירעה להשתמש בו אלא זונן יכול להטבילו ולהשתמש בו זונן וכשרתה אח"כ דמלצריך טבילה שנית דשאני הכא שמתחלה לא היה דעתו להשתמש בו אלא זונן ולזונן סגי ליה בטבילה וכיון שמתחלה צהיתר טבולו שוב א"צ טבילה שנית עכ"ל. ונראה דהיכא שטבולו אדעתא לאכול בו חמין כיון דלצריך לחזור ולהטבילין להי"א א"כ אפילו זונן אסור לאכול בו צלא טבילה וכן משמע לכאורה דצצרי הרא"ש והטור: ה. לחזור ולהטבילין. ונראה ליש לחזור ולהטבילין צלא צרכה וע"ל סימן ק"כ: ו. אין להגעיל בו.

פתחי תשובה

זו לעיל סק"ה בשם מפל"ת ע"ש ועמ"ל סימן רפ"א קק"ו ודו"ק: (טו) ואח"כ ייש"או עיין בתשובת הרשב"ם סי' תס"ח שחוק צהיתר זה דהוי כהערמה ואסור ע"ש ועיין בתשובת שאגת אריה סי' נ"ו וסי' נ"ז שהעלה דצין השממות של ע"ש ועבר יו"ט אין מטבילין הכלי מתכות שצריך טבילה מה"ת אבל כלי וכו' וכו' שהוה מוריקת מותר אבל צה"ש דשנת יו"ט גופייהו אפילו כלי וכו' וכו' אין מטבילין משום דהוי טבילה זו שלא לצורך הייס אלא לצורך מנין ואסור עיין שם:

פתחי תשובה

ע"ל סק"ה בשם מפל"ת ע"ש ועמ"ל סימן רפ"א קק"ו ודו"ק: (טו) ואח"כ ייש"או עיין בתשובת הרשב"ם סי' תס"ח שחוק צהיתר זה דהוי כהערמה ואסור ע"ש ועיין בתשובת שאגת אריה סי' נ"ו וסי' נ"ז שהעלה דצין השממות של ע"ש ועבר יו"ט אין מטבילין הכלי מתכות שצריך טבילה מה"ת אבל כלי וכו' וכו' שהוה מוריקת מותר אבל צה"ש דשנת יו"ט גופייהו אפילו כלי וכו' וכו' אין מטבילין משום דהוי טבילה זו שלא לצורך הייס אלא לצורך מנין ואסור עיין שם:

כ כן הוכיח הרא"ש מדברי הר"ף וכן משמע מדברי רמב"ם בפרק ד מהלכות יום טוב. ל רא"ש ותרב המגיד שם בשם הרשב"א. מ בית יוסף.

מדיחין. וכלי שתיה מדיחין (כט) כל היום שכל היום ראוי לשתיה: ז. (ק) [ח*] (ט) במתן להטביל (לא) כלי חדש הטעון טבילה (לב) לויש אוסרים. (לג) וירא שמים יצא את כלם, ויתן הכלי לאינו יהודי (לד) במתנה (לה) ויחזר וישאלנו ממנו ואין צריף טבילה. הגה ואם הוא כלי שראוי למלאת בו מים (לו) ימלאנו מים מן המקוה ועלתה לו טבילה (המגיד פרק ד מהלכות יום טוב והגהות מיימוני פרק כג מהלכות שבת):

באר היטב

מ. אוסרים. ואם עבר וטבל יש להקל בדיעבד, עין מגן אברהם: ט. במתנה. פיון שצריך שבת הוא. ועין סימן רסא סעיף א: י. טבילה. אבל ביום ראשון יטביל בלא ברכה, ט"ז: יא. ימלאנו. ונראה לי דלא יכרך, דאז אינו מוכח שעושה לשם טבילה, מגן אברהם בשם התשב"ץ:

זה על דברי אדוני אבי זקני מהרש"א והשאגת אריה שהקשו על הרמב"ם כנה:

משנה ברורה

(כט) כל היום. ואם ברור לו שלא ישתה עוד שוב, כ" אסור להדיח הכוס: ז (ט) מתן וכו'. אפלו כ" ה"ה לו הכלי קדם שבת ויום טוב. ולדעת האוסרים, כ" אפלו הגיע לו הכלי בשבת, שנתן לו האיני יהודי במתנה, אפלו הכי אסור, מפני שנראה כמתקן הכלי על ידי הטבילה, דמתחלה היה אסור להשתמש בה, ולכך אסור מדרבנן: (לא) כלי חדש. הנקח מן האיני יהודי. והמחבר סתם ולא הזכיר באיזה כלי מירי, ומשמע דאפלו כלי מתכת דהרבה פוסקים סבירא להו דטבילתה הוא מן התורה, וגם המחבר סתם כן ביורה דעה סימן ככ סעיף יד, גם כן מתן להטביל. ועין בבאור הלכה (אות ה): (לב) ויש אוסרים. הינו, כ" אפלו בכלי זכוכית, ואפלו הוא לצורך שבת ולעל תמיד ואלה רפה: (לג) וירא שמים וכו'. משמע דמצד הדין מסכים לדעה הראשונה. ועין בדרכי משה שכתב דמדינא יש לפסק כדעת ה"ש אוסרים, וכן פסק בתשובת שאגת אריה סימן נו, ומכל מקום כ" אם עבר וטבל אפשר דמתן להשתמש בו, פיון דיש מתירין אפלו לכתחלה. ואם יש לו ספק על הכלי אם היא צריכה טבילה, נראה לי דיש לסמוך על דעה הראשונה ולהטבילה לכתחלה, כשאי אפשר לו לעשות בנקל העצות המבארות בשלחן ערוך: (לד) במתנה וכו'. ואף על גב דאסור לתן מתנה בשבת, כמו שכתוב בסימן שו, הכא שרי, משום צורך שבת: (לה) ויחזר וישאלנו. ומכל מקום לאחר השבת צריף להטבילו, פיון דלבסוף יהיה נשקע הכלי תחת ידו, הוא כשלו, כן כתב הט"ז והביא ראיה לזה, ומכל מקום יטבילנו בלי ברכה, או יטביל כלי אחר עמו ויכרך על שניהם: (לו) ימלאנו מים. ואינו מברך, דאז אינו מוכח שעושה לשם טבילה. ופשוט דזה דוקא אם אין לו כלי אחר לצורך שבת,

שערי תשובה

חפץ דמצוה, וכן משמע בצמח צדק, אבל להטיל גורל על קדיש של מוצאי שבת ודאי דאסור, עין שם: (א) מתן להטביל כלי חדש כו'. ועין בשאגת אריה סימן נו וסימן נו שהאר"ך כנה והעלה דבשבת יום טוב אסור, אבל בין השמשות של ערב שבת יום טוב אין מטבילין כלי מתכות שצריך טבילה מן התורה אבל כלי זכוכית שהוא מדרבנן מתן אכל בין השמשות דשבת יום טוב גופיהו אפלו כלי זכוכית של ד"ה אין מטבילין אותם משום דהו לה טבילה זו שלא לצורך היום אלא לצורך חל ואסור ועין ב"ש בית אפרים מ"ש בדין

באור הלכה

ז [ח*] מתן להטביל וכו' ויש אוסרים וכו'. טעם אלו השתי דעות הוא דבמסכת ביצה דף יח אמרין דלכלי עלמא אסור להטביל כלי טמא אפלו ביום טוב, ונתן רבה הטעם, גזרה שמא יעבידונו ארבע אמות ברשות הרבים, וגזרה יום טוב אסור שבת, ורב יוסף אמר הטעם, שמא יסחט, וגזרין כלים דלאו בני סחיטה אסור כלים דבני סחיטה, ורב ביבי נתן טעם, שמא ישהה הכלי מלטבלו עד זמן יום טוב ושבת שהוא פנוי לו ממלאכה ויבא לידי תקלה, שישכח וישתמש בו תרומה קדם הטבילה, ורקא נתן טעם, דנראה כמתקן כלי. והר"ף הביא רק טעם רב יוסף וטעם רב ביבי, וממילא לפי אלו השני טעמים מתן להטביל כלי חדש, דלשמא יסחט ליכא למגור, דהא לא משכחת כלי חדש דצריך טבילה ויהיה שך בו סחיטה דיהיה שך למגור אסור כלים דבני סחיטה, וגם שמא ישהה ליכא למימר, דדוקא בכלי טמא אם ישהנו וישתמש בו תרומה ויאכלנו עביד אסורא שאכל תרומה טמאה, מה שאין כן בכלי חדש גם אם ישתמש בו בלי טבילה, אין המאכל נאסר, ואף על גב דעביד אסורא במה ששתמש בו בלי טבילה, אפלו הכי משום זה לא גזרין שמא ישהה, פיון דעל כל פנים אינו אוכל אסור, וגם אין אסור זה כי אם מדרבנן אפלו לדעת הסבורים דהטבילה הוא מן התורה, ולכן להר"ף מתן להטביל כלי חדש, אבל הרא"ש פסק כטעמא דרבה ורבא, וזה הטעם שך גם בכלי חדש הנקח מן האיני יהודי שצריך טבילה, ואפלו כלי זכוכית דטבילתה לכלי עלמא הוא רק מדרבנן גם כן אסור להיש אוסרים הנה, כן כתבו האחרונים. ואף על גב דקומא לן דכלי שנטמא בטמא דרבנן שרי לטבלו בשבת יום טוב, שאני התם דהוא לא מקרי מתקן כל כך פיון דגם בטמאתו היה ראוי להשתמש בו דברים טמאים, אבל כלים חדשים דלא היה ראוי להשתמש בו קדם טבילה לל, שפיר הוי מתקן.

והנה מדעת המחבר משמע דמסכים לדינא לדעה קמיתא. ועין בפרי מגדים דנשאר בקשיא על המחבר למה הוא סותם להקל אף בכלי מתכת, והלא בורה דעה סימן קכ סעיף יד סותם דהוא דאורייתא, ולפי דעת הר"מ בפרק כג דשבת דאוסר טבילת כלים שנטמאו בטמא דאורייתא משום מתקן, גם כנה יהיה אסור משום מתקן. ולעניות דעתי אפשר דסבירא לה דבנה לא שך מתקן, פיון דאף אם ישתמש בהכלי בלי טבילה גם כן אין המאכל נאסר בדיעבד לכלי עלמא ודמי זה למה דאיתא שם דמטבילין מגב לגב, ופרש שם הרמב"ם בפרוש המשנה, דכלי שטבלו לשם חלין, דקומא לן דאסור להשתמש בה תרומה עד שיטבילנו לשם תרומה, אפלו הכי מתן להטביל טבילה זו ביום טוב, פיון דבעצם הכלי זו שהורה ואינה להסיר הטמא כי אם בשביל תוספת טהרה, על כן לא מקרי זו בשם מתקן, והכי נמי הטבילה בכלים חדשים איננה להסיר הטמא כי לא נטמא, ורק בשביל שיצאה מרשות אינו יהודי ובאה לקדשת ישראל הצריכה התורה טבילה, וכדאיתא בירושלמי דעבודת גלולים, ומן התורה אין שום אסור להשתמש בה, ואפלו רבנן שאסרו להשתמש בה עד שיטבילה, על כל פנים אין המאכל נאסר לכלי עלמא, על כן לא מקרי זה בשם מתקן, כן נראה לעניות דעתי להטעים סברת השלחן ערוך מפני חמור הקשיא, ובזה ממילא מישיב הקשיא שהקשה ה"ם של שלמה על הבית יוסף, וכמו שמוכח בשמו בט"ז, ואף דדברי הבית יוסף עדין מקשים קצת, מכל מקום דברי השלחן ערוך על כל פנים אינה נדחים מהלכה, ואפשר דבשעה שכתב את דבריו שבבית יוסף היה סובר לדינא דטבילת כל הכלים הוא מדרבנן:

(י) ימלאנו מים. עין במשנה ברורה מה שכתבנו דאינו מברך, הוא ממגן אברהם. וקשה לי, דאם כן באשה נדה דקומא לן בורה דעה סימן קצו דמתרת לטביל בשבת, והטעם משום דנראה כמקרי, ואין אחד מן הפוסקים שיאמרו דוקא בלי ברכה. אחר כך מצאתי קשיא זו בספר ישועות יעקב, וישב, משום דמנהגנו לברך אחר הטבילה, על כן בשעת הטבילה לא מנכר. אבל זה דחק, דתינח לרמ"א בסימן ר בורה דעה, אבל להמחבר שם דסתם כשיטת רב הראשונים וכמעט כלם דסבירא להו דבכל טבילה מברך קדם הטבילה, לכו מטבילת גר משום דאכתי גברא לא חזי, היה לו להזכיר בסימן קצו בבית יוסף שלו דלא תברך, וגם אעקרא דדינא קשיא לי, האין התירו למלאת מים על סמך זה, מי עדיף מערם דתנן בתרומות פרק א דאינו תורם משום דאינו יכול לברך, אף אפשר לדחק דמירי דצריך בשבת ואין לו אחר, אבל קשיא ראשונה קשה. ולולא דמסתפינא הייתי אומר דמתן לברך בעת שמשקע הכלי בתוך המים ומטבילו, והוא הדין לענין נדה דמתרת לטביל אף בברכה מקדם לדעת המחבר, והטעם, משום דכיון דבעצם הטבילה לא מנכר מלתא כלל משום דנראה כרוצה למלאת מים, או בנדה משום דנראה כמקרי, שוב ממילא

שער הציון

כז. מגן אברהם בשם מהר"ל: ז כח. מגן אברהם: כט. פרי מגדים: ל. ולענין יום טוב משמע בפרי מגדים דמסכים להלל. והשאגת אריה בסימן נו אוסר גם בה. עיי שם. ואינו מכרח

טבילה בלא זרקה וכן פקע חיוב טבילה לגמרי ע"כ נראה דמ"ס יש כאן והך או שנתן מקצת כסף שיך קודם אבל אם כו' וקמ"ל שם שני רבותות האחד דלא נתן העובד כוכבים כל המתכות אפ"ה לא יצרך ואם לא נתן אלא מקצת משלו אפ"ה צריך טבילה. וכן נראה לע"ד

עיקר להכניס דין זה בכלל צריך טבילה בלא זרקה וזוה אין ממשול לפיניו: (יד) וחזר ופדאו א"צ בבידח. כתב רש"ל ואפילו אם נתייאש מלפדות אבל אם מתחילה השכין אדעתא שלא לפדות צריך טבילה עכ"ל ואע"ג דלעיל יש ספק בירשאל שיש לו משכון מעובד כוכבים הכא שאני וראייה מפ' כל שעה (דף ל"א) דאמרינן דיש פלוגתא אי קני ישראל משכון מעובד כוכבים אבל עובדי כוכבים מישראל דברי הכל לא קנה: (טו) ישראל שגנבו כו' א"צ בבידח. כיון שאינו רשאי להחזיקו בפרסום לא נקרא שם העובד כוכבים עליו ואע"פ שזה נתייאש ממנו כ"כ א"ה בגליון: (טז) אין מאמינים קמן כו'. לפי שטבילת כלים לאוריינתא ואם טבלו לפני גדול עלתה טבילה כתב הטעם בת"ה דאפילו להרא"ש דס"ל נדה שטבילת זריכה כוונה מ"מ כאן אפשר לגדול שילמד להקטן שיכוין לטהר ועוד דבטבילה זו שאינה מטומאה לטהרה מאן לימא לן דבעי כונה ע"כ ומדלא

מתכות (י) משלו אין צריך טבילה (ביי בשם הגהות אשרי"ה):
יא [כט] כ ישראל שמכר בלי לעובד כוכבים וחזר ולקחו ממנו (י"ג) צריך טבילה בה ולו אבל אם (י"ח) משכנו בידו (יד) וחזר ופדאו ממנו אינו צריך טבילה:

הגה [לא] ישראל ועובד כוכבים שקנאו כלי בו (י"ט) צשותפות אין צריך טבילה (ט"ו) בו [לב] ישראל שגנבו או גזלו ממנו כליו והוחזרו לו אין צריך טבילה אבל שר או מושל שאנסו ישראל ולקחו כליו והוחזרו לו צריכין טבילה דכבר (כ) נשתקעו ביד העובד כוכבים (ארוך):

יב [לג] כא צריך להטביל ידי הכלי:

יג [לד] כב צריך להעביר החלודה קודם טבילה ואם לא העביר [לה] אם מקפיד עליו חוצין כו' ואם שפשף ונתן בגחלים ונשאר עדיין מעט של חלודה שלא יבול לעבור על ידי כך הוי מיעומו שאינו מקפיד עליו ואינו חוצין וע"ל סימן ר"ב מדין חזינה:

יד [לו] [לז] כד אין מאמינים קמן על טבילת בלים. [לח] אבל אם טבלו לפני (כ"א) גדול הוי טבילה (ת"ה) סימן ר"ב):

טו [לח] כה אם הטביל בלים על ידי עובד כוכבים (י"ז) בה עלתה להם טבילה. [לט] אבל אינו נאמן על הטבילה (ד"ע):

הוא מקצת הכלי של עובד כוכבים צשזיל המתכות שלו ואם כן דומה לישראל ועובד כוכבים שקבלו כלי צשותפות וא"צ טבילה מטעם שכתב שם האו"ה סוף דין פ"ח דלא בודאי אינו יוצא מדי שם טומאה צטבילה זו דהרי עדיין שם שותפות העובד כוכבים עליו עכ"ל וכ"כ

העט"ז וא"כ ה"ה הכא או נראה דה"ק הרב וכן אומן ישראל ששה כלי לעובד כוכבים כו' אם העובד כוכבים נותן כל המתכות וקנאו ממנו צריך טבילה בלא זרקה אבל אם עשאו לעצמו רק שקנה המתכות מן העובד כוכבים ואפילו כולו או אפילו עשאו לעובד כוכבים ולא נתן העובד כוכבים כל המתכות אלא שנתן מקצת המתכות משלו וקנאו אח"כ ממנו אין צריך טבילה ומשמע ליה להרב דע"כ לא קאמר המרדכי דהיכא דאיכא מקצת כסף של עובד כוכבים צריך טבילה היינו משום שהעובד כוכבי עשאו אבל כשהישראל עשאו. אפילו למ"ד דלזלינן בחר מי שהכסף שלו אפשר דהיכא דהמקצת כסף של ישראל מודה דא"צ טבילה ופי' זה עיקר: כה. אב"ד אם משכנו כו'.

אפילו היה דעתו לשוקעו אלל העובד כוכבים א"צ טבילה כ"כ האו"ה שם דין פ"ח וכ"כ הב"ח והפרישה צשם מהרש"ל וכתבו צשמו דלא מתחילה השכינה בידו אדעתא שלא לפדות ונמלך ופדאו צריך טבילה: כו. בשותפות א"צ בבידח. כבר כתבתי הטעם צס"ק כ"ד ומטעם הנ"ל משמע דהיינו שעדיין הכלי מקנאו של עובד כוכבים אבל אם חזר וקנה חלק העובד כוכבים צריך טבילה: כז. ישראל שגנבו כו' אב"ד שר כו'. כתב העט"ז הטעם צשר או מושל שכבר ודאי נתייאש מהם וה"ל נשתקעו ביד עובד כוכבים כו' ולפ"ז אם הגניבה והגזילה היא צענין ששמענו שנתייאש מהן צריך טבילה ולא נהירא דבאו"ה שהוציא ממנו הרב דין זה (בכלל נ"ח דין פ"ט על הגליון) כתב הטעם דבגנבו וגזלו אע"פ שנתייאשו לגמרי מאחר שאינן רשאים להחזיקו צפרסום לא נקרא שם העובד כוכבים עליו וא"צ טבילה ומצינו צד"מ ואולי גם העט"ז מודה לזה אלא שצא לומר דאף צשר או מושל לא צעי טבילה אלא מטעמא דמסתמא מייאש מהן וה"ל נשתקעו ביד עובד כוכבים אבל אם לא נתייאש מהן א"צ טבילה: כח. ע"תתה דהם בבידח. כתב הב"ח דעיקר טעמו של הרשב"א הוא משום דפסק רב צפ"צ דחולין (דף ל"א) דנדה שטבילה בלא כוונה עלתה לה טבילה אבל לדין דקיימא לן לקמן

כ' כאן רמ"א שצריך שילמדנו הגדול משמע שתופס כתירוץ האחרון דכאן לא צענין כוונה כלל: (יז) ע"תתה דהם בבידח. לכאורה משמע הלשון דוקא דיעבד אבל לכתחלה לא אבל צאמת אינו כן דהא צמקור דין זה דהוא משונה להרמב"ן כתוב שם צלשון זה ומה שאמרת מהו להטביל כלי ע"י עובד כוכבים זה לא שמעתי אבל נראין הדברים שהוא מותר שלא אמרינן דבעי כוונה אלא לנטילת ידים לאכילה שהוא משום סרך תרומה עכ"ל משמע דאף לכתחלה שרי וההוא משונה היא של הרשב"א וצאומת משונה שם לעיל מנייה כתוב שלענין נטילת ידים צריך כוונה או כוונת הנוטל או כוונת הנותן ואפ"ה הקיל לענין טבילת כלים אפי' לכתחלה. ומו"ח ז"ל כתב שהרשב"א הקיל לפי סברתו דסבירא ליה גבי נדה שטבילה בלא כוונה [א"צ טבילה אחרת] אבל לדין דמחמרינן צנדה יש להחמיר גם צטבילת כלי ע"י עובד כוכבים ואגב טירדיה צגירסא לא עיין צסימן קצ"ח צב"י דהרשב"א ס"ל נדה צריכה כוונה ותו הרי לפניך שהרשב"א מחמיר אפילו צנטילת ידים לאכילה ואפ"ה מיקל צטבילת כלי מכ"ש דמיקל טפי מצנדה אבל תמיה לי היאך יצרך על מה שיטביל העובד כוכבים והישראל אינו עושה כלום ע"כ אין ראוי לעשות כן לכתחלה ומשום הכי כתב הש"ע כאן לשון דיעבד אבל אם הישראל מטביל א"כ אזה כלי צאומת שעה אלא שהעובד כוכבים מסייע לו להטביל שאר כלים נמלא דקאי הצרכה על מה שהישראל

רבינו **השובר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה** אשר

והנותן

כסף לאומן עוזד כוכזים לתקן לו כלי יש שרועים לומר למ"ד אומן קונה בשצח כלי טעון טבילה ופליגי ציה אמוראי צפ' הגזול קמא (דף טו). וצעל ההלכות פסק כרז אשי דאמר אומן קונה בשצח כלי. ורז אלפס פסק כרזא דדחי התס דכו"ע אין אומן קונה בשצח כלי וכו"ז טבילה כיון דלא נקרא שם העוזד כוכזים עליו. ולא דמי לכלי מדין.

השלחן

הלכות הכשר כלים סימן קב

ערוך

נח י"ז מי שכתב דישראל המחזיק הוט"א שעושין כלי זכוכית והפועלים כותים, או להיפך שהמחזיק כותי ופועלים ישראלים, יש לסמוך על המקילים ולהשתמש בהם בלא טבילה, דכלי זכוכית דרבנן [מכ"א (כלל עג ס"ד)]. ולא נהירא לי כלל דבזה לא שייך אומן קונה בשבח כלי או אינו קונה בשבח כלי, דזה אינו אלא בנותן כסף לאומן לביתו לעשות לו כלי זו, אבל בעסק כללי כמו פאבריי"ק שעושין כלים למאות ולאלפים, הכל הולך אחר בעל העסק ועל שמו נקראו הכלים, והפועלים אינם אצלו אלא כמו שכירי יום, ולכן אם המחזיק הוא ישראל פטורים מטבילה אף כלי מתכות אפילו הפועלים הם כותים, ולהיפך, אם המחזיק הוא כותי והפועלים ישראלים אף בכלי זכוכית חייבים בטבילה ובברכה. ולכן כשקונה כלי מתכות או כלי זכוכית צריך לידע מי הוא בעל העסק:

